

А.О. Гуторов, канд. екон. наук, с.н.с.

ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України

ЕКСПОРТНІ КРЕДИТНІ АГЕНТСТВА В СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ АГРОПРОМИСЛОВИХ ФОРМУВАНЬ

У статті проведено аналіз залучення іноземних інвестицій інтегрованими агропромисловими формуваннями від експортних кредитних агентств в умовах проектного фінансування, визначені основні тенденції та фактори впливу. Узагальнено механізми формування інвестиційного забезпечення інтегрованих підприємств аграрного сектора економіки за участі експортних кредитних агентств, окреслено позитивні й негативні аспекти співпраці з ними, перспективи створення ЕКА в Україні.

Ключові слова: експортні кредитні агентства, інвестиційне забезпечення, агропромислові формування, кредит, інтеграція.

Постановка проблеми. Одними з імперативів ефективного розвитку інтеграційних відносин в аграрному секторі економіки є впровадження інноваційних технологій, новітніх методів господарювання, що, у свою чергу, вимагає значних інвестиційних ресурсів у формі позикових коштів. Транснаціональний характер виробництва, експортна орієнтація, реєстрація материнських компаній інтегрованих агропромислових формувань в зонах спеціальної юрисдикції створюють належні передумови для виходу на світові ринки капіталів, залучення іноземних інвестицій. Зростання ризикованості ведення бізнесу в Україні, погіршення фінансового реноме підприємств призводить до недовіри з боку потенційних іноземних інвесторів, а подальший розвиток міжнародного проектного фінансування стає можливим лише за участі авторитетних гарантів і фінансових інституцій – експортних кредитних агентств, що актуалізує обрану тему дослідження .

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем розвитку експортних кредитних агентств, їх ролі у формуванні інвестиційного забезпечення підприємств різних секторів економіки присвятили свої праці К. Барабаш, Є. Бойко, С. Волосович, О. Дорофеев,

М. Кісіль, С. Лагута, Н. Непрядкіна, Л. Прокопчук, Б. Соболев, І. Тивончук, Г. Тимофіїва, Т. Топольницька, О. Шаров та інші. У той же час, питання ролі експортних кредитних агентств, механізми формування за їх участі інвестиційних ресурсів інтегрованих підприємств аграрного сектора економіки через брак інформації є малодослідженими та вимагають організації наукових пошуків.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз стану та механізмів формування інвестиційного забезпечення інтегрованих агропромислових формувань за участі експортних кредитних агентств.

Виклад основного матеріалу. Ефективність міжнародної торгівлі в пріоритетних секторах економіки у більшості країн світу забезпечена державною підтримкою страхування й фінансування експортних операцій. Здебільшого, така підтримка експорту здійснюється через експортні кредитні агентства (ЕКА), що являє собою державну або квазідержавну (квазіприватну) установу, яка здійснює підтримку експорту в країні-експортері. Більш широко під експортним кредитним агентством розуміють окремі страхові агенції, банки або департаменти міністерств та відомств, які реалізують державну політику підтримки експорту шляхом здійснення страхування експортних політичних і комерційних ризиків та надання гарантій для забезпечення конкурентоспроможних умов просування продукції своїх фірм на міжнародні ринки та стимулюють і забезпечують гарантії інвестицій за кордон [1]. Форма власності ЕКА визначається залежно від нормативно-правової бази країни, в більшості випадків є державною чи державно-приватною у формі публічних акціонерних товариств. Чисто приватні ЕКА офіційно задекларовані у Франції, Німеччині, Голландії, однак їхня діяльність відбувається в рамках державної політики, під протекторатом і гарантіями урядових структур.

Перші експортні кредитні агентства з'явилися у Великобританії та Німеччині на початку 1910-х рр., а пік їх створення припадає на 90-і рр. ХХ ст. [2, с. 6]. Зараз у світі зареєстровано і діє понад 50 ЕКА, з яких 14 має інтернаціональний, багатосторонній характер та обслуговує експортерів за регіональною ознакою (наприклад, Міжамериканський банк розвитку – для країн Латинської Америки; ЄБРР та Європейський інвестиційний банк – для країн центральної та східної Європи), інші ж є суто національними. Для вироблення загальних правил дій, захисту своїх інтересів та обміну досвідом, експортні кредитні агентства об'єднуються в фахові об'єднання – Міжнародний союз страховиків кредитів та інвестицій («Бернський союз», утворений 1934 р.) та Міжнародна асоціація зі

страхування кредитів і поручництва (заснована 1928 р.).

У європейській практиці з 1978 р. діяльність експортних кредитних агентств уніфікується Організацією з економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), членами якої нині є 34 провідні країни світу. Одні з перших напрацювань «Експортної кредитної угоди» ОЕСР були на початку 70-х рр. ХХ ст. та мали добровільний характер («джентльменська угода») [3, с. 4]. Рішенням саміту країн «великої сімки» (G7) 1976 р. було погоджено єдині норми угоди між ЕКА країн членів-ОЕСР, встановлено правила їх діяльності та роль ОЕСР в координації спільних дій, а з квітня 1978 р. дана угода була ратифікована й до неї приєдналися 28 країн. Остання редакція «Угоди про офіційно підтримувані експортні кредити» затверджена 15.09.2015 р. (документ TAD/PG(2015)7) [4]. Ці правила надання експортних кредитів офіційно визнані Світовою організацією торгівлі, а також членами «Бернського союзу». Слід зазначити, що норми Угоди ЕКА ОЕСР не підпадають під дію статей 1 та 3 Угоди СОТ «Про субсидії і компенсаційні заходи» (від 15.04.1994 р.), де забороняється пряма державна підтримка і субсидування господарської діяльності, оскільки діяльність експортних кредитних агентств здійснюється опосередковано та на платній поворотній основі [5].

Офіційний перелік експортних кредитних агентств, які легально діють, визнають єдині принципи і норми Організації з економічного співробітництва та розвитку, затверджується ОЕСР за фактом приєднання ЕКА країн-членів ОЕСР. За станом на 01.12.2015 р. такий перелік наведено в таблиці, при цьому Російська агенція зі страхування експортних кредитів та інвестицій де-факто визнає норми ОЕСР, але не є офіційним членом.

Найбільш відомими експортними кредитними агентствами за оцінками експертів є Німецький Euler Hermes, Голландський Atradius, Датський ЕКФ, Французька СОFACE та Ex-Im Bank США.

Незважаючи на наявність фахових об'єднань ЕКА та діяльність ОЕСР, консолідованої інформації щодо обсягів наданих кредитів чи страхових гарантій в розрізі країн та секторів економіки немає. Проведений нами аналіз та узагальнення інформації з офіційних річних звітів експортних кредитних агентств ОЕСР свідчить, що протягом 2005-2014 рр. інтегрованими підприємствами аграрного сектора економіки України було укладено 52 угоди з ЕКА загальною вартістю (у поточних цінах) 465,1 млн дол. США (рис. 1).

Перелік експортних кредитних агентств – членів ОЕСР, 2015 р.

Країна	ЕКА	Країна	ЕКА
Австра- лія	Експортна фінансова та страхова корпорація (EFIC)	Німеччина	Фонд хеджування іноземного бізнесу ФРН (Euler Hermes)
Австрія	Управління австрійського банку (OeKB)	Нова Зеландія	Експортна кредитна служба (NZECO)
Бельгія	Компанія поручництва та експортних гарантій (Delcredere – Dugroire)	Норвегія	Норвезький інститут гарантій для експортних кредитів (GIEK)
Велико- британія	Компанія експортного фінансування Великобританії	Польща	Корпорація страхування експортних кредитів (KUKE)
Греція	Організація страхування експортного кредитування (ECIO)	Португа- лія	Кредитна страхова компанія
Данія	Експортний кредитний фонд (EKF)	Словач- чина	Експортно-імпортний банк Словащини (Eximbank SR)
Естонія	Організація кредитування експорту (KredEx)	Словенія	Словенський банк розвитку експорту (SID)
Ізраїль	Ізраїльська експортна страхова корпорація (ASHRA)	США	Експортно-імпортний банк США (Ex-Im Bank)
Іспанія	Іспанська страхова компанія експортних кредитів (CESCE), Секретаріат торгівлі Міністерства економіки Іспанії	Туреччина	Експортний кредитний банк Туреччини (Türk Eximbank)
Італія	Служба страхування зовнішньої торгівлі (SACE)	Угорщина	Угорська експортна кредитна і страхова компанія, Угорський експортно- імпортний банк (EXIM)
Канада	Компанія експортного розвитку Канади (EDC)	Фінляндія	Корпорація Finnvera, Фінське експортна кредитна компанія (FEC)
Корея	Корейська торговельна страхова корпорація (K-SURE), Експортно- імпортний банк Кореї (KEXIM)	Франція	Французька страхова компанія зовнішньої торгівлі (COFACE)
Люксем- бург	Управління експортних гарантій (ODD)	Чехія	Експортна гарантійна та страхова корпорація (EGAP), Чеський експортний банк (CEB)
Мексика	Національний банк зовнішньої торгівлі	Швейцарія	Швейцарська компанія страхування експортних ризиків (SERV)
Нідер- ланди	Компанія Atradius	Швеція	Агенція гарантування експортних кредитів (EKN), Шведська експортна кредитна компанія (SEK)
Японія	Компанія експортного та інвести- ційного страхування (NEXI), Японський банк міжнародного співробітництва (JBIC)	Російська Федерація	Російська агенція зі страхування експортних кредитів та інвестицій ¹

Джерело: складено автором за даними ОЕСР.

Примітка. ¹– Російська агенція наразі не є повноцінним членом ОЕСР.

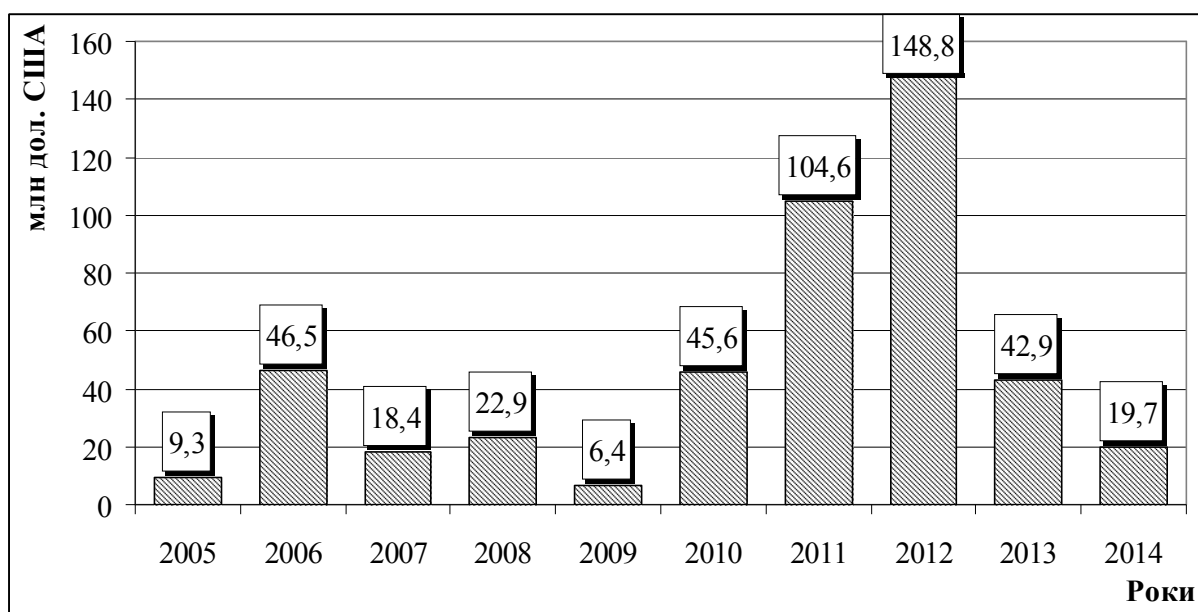

Рис. 1. Динаміка залучення інвестиційних ресурсів інтегрованими підприємствами аграрного сектора економіки України від експортних кредитних агентств, млн дол. США (у поточних цінах)

Джерело: сформовано автором на основі офіційної звітності ЕКА.

Нерівномірність залучення інвестиційних ресурсів у часі спричинена трьома групами факторів. По-перше, співпраця з ЕКА, хоча і де-юре можлива для всіх підприємців, які здійснюють зовнішньоекономічну торговельну діяльність, але де-факто доступна лише великим підприємствам, які мають гарну ділову репутацію, достатній запас фінансової міцності та є кредитоспроможними. У вітчизняному аграрному секторі економіки такими підприємствами є надвеликі агропромислові формування, так звані агрохолдинги, які до 2009 р. знаходилися у фазі свого формування, нарощування капіталу та гудвілу [6]. По-друге, практика експортного кредитування свідчить, що нові інвестиційні проекти чи торговельні угоди від одного ЕКА обслуговуються лише після повного погашення зобов'язань за попередніми контрактами. А зважаючи на обмежену кількість підприємств та середні терміни проектних угод на рівні 6 років, періодичність залучення коштів є об'єктивною. По-третє, відповідно до вимог «Угоди про офіційно підтримувані експортні кредити» затверджена 15.09.2015 р. (документ TAD/PG(2015)7), строки кредитування, максимальний обсяг кредиту, структура кредитного портфеля, мінімальна вартість послуг ЕКА по кредиту залежить від класифікації країн за рівнем ризику [4]. При цьому, кожне експортне кредитне агентство має право встановлювати свої ліміти сум, а також приймати рішення про припинення співпраці з певною країною взагалі.

Експертною комісією з оцінки ризиків ОЕСР країни поділяються на 8 груп, де до нульової категорії ризикованості належать найбільш економічно стабільні країни з високим рівнем довіри, а до 7 категорії – країни з максимальним рівнем ризику. Рейтингування України ОЕСР здійснюється з 1998 р., коли вона була віднесена до 7 групи. Після певної стабілізації економіки з 15.01.2004 р. рівень ризикованості був понижений до 6 категорії, а з 26.01.2007 р. – до п'ятої. Проте з 03.04.2009 р. через кризові явища в економіці, дестабілізацію політичної ситуації та інші фактори рейтинг України знову встановлений на максимальному «7» рівні, що істотно ускладнює співпрацю з експортними кредитними агентствами.

При формуванні узагальненого рейтингу країни за рівнем ризикованості ОЕСР оцінюванню підлягають групи економічних, фінансових, комерційних, політичних та бізнесових ризиків. Експерти експортних кредитних агентств мають право за методологією ОЕСР розробляти власні оцінки ризикованості. Так, за станом на 01.12.2015 р. за даними Бельгійського ЕКА «Компанія поручництва та експортних гарантій (Delcredere – Ducroire)» Україна відноситься до найвищої категорії ризикованості за фінансовими, політичними та комерційними складовими, до 6 категорії – за імовірністю ведення воєнних дій (рис. 2).

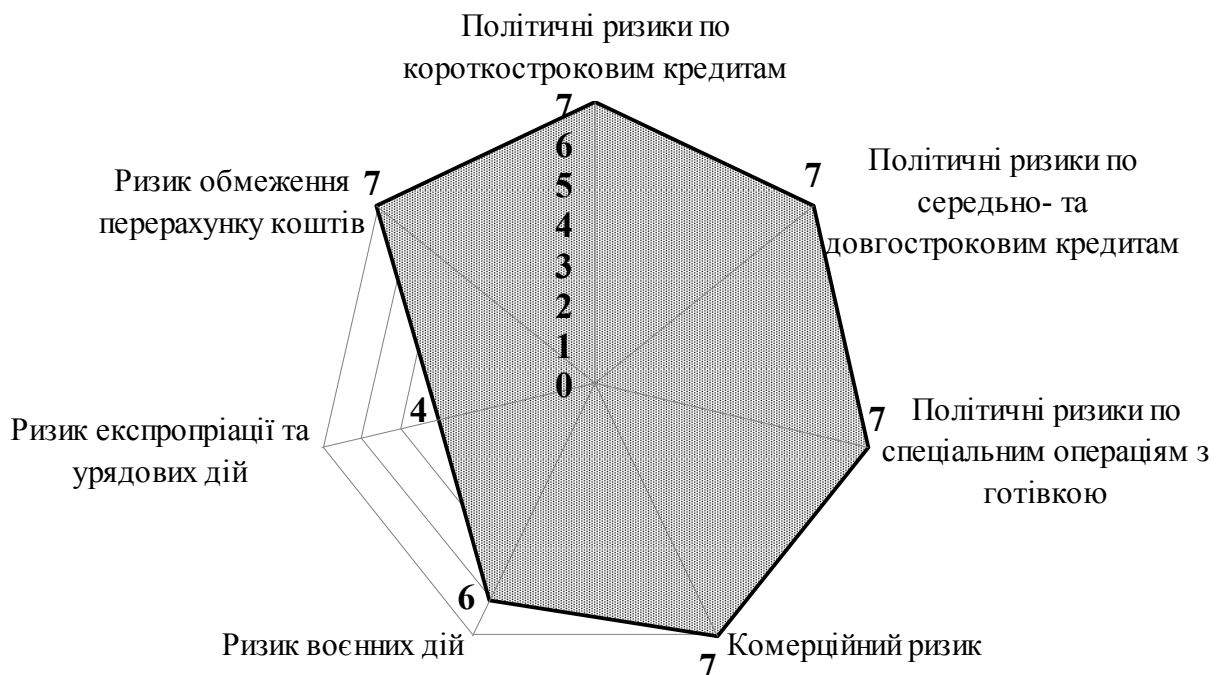

Рис. 2. Ризиковий профіль України за оцінками Delcredere – Ducroire (за станом на 01.12.2015 р.)

Джерело: сформовано автором на основі даних Delcredere – Ducroire.

Майже аналогічні оцінки дають такі ЕКА як Датський ЕКФ, визначаючи додатково максимальні ступені ризиків неповернення інвестицій в акціонерний капітал та несприятливий бізнес-клімат, Італійська SACE, Німецький Euler Hermes, який за всіма групами економічних, фінансових, комерційних та політичних ризиків дає максимальну оцінку їх ступеня, тощо.

У свою чергу група фінансових ризиків передбачає оцінювання імовірності неповоротності коштів за коротко-, середньо-, та довгостроковими кредитами в національній та іноземній валюті, можливі державні обмеження перерахунку коштів та конвертації валют, тим самим формуючи групу суверенних ризиків. Суверенні ризики в світовій практиці підлягають оцінюванню міжнародними рейтинговими агенціями, серед яких найбільш авторитетними є Fitch Ratings, Standard & Poor's та Moody's. Динаміка суверенних рейтингів України в національній та іноземних валютах агентства Moody's за 1999-2015 рр. наведена на рис. 3.

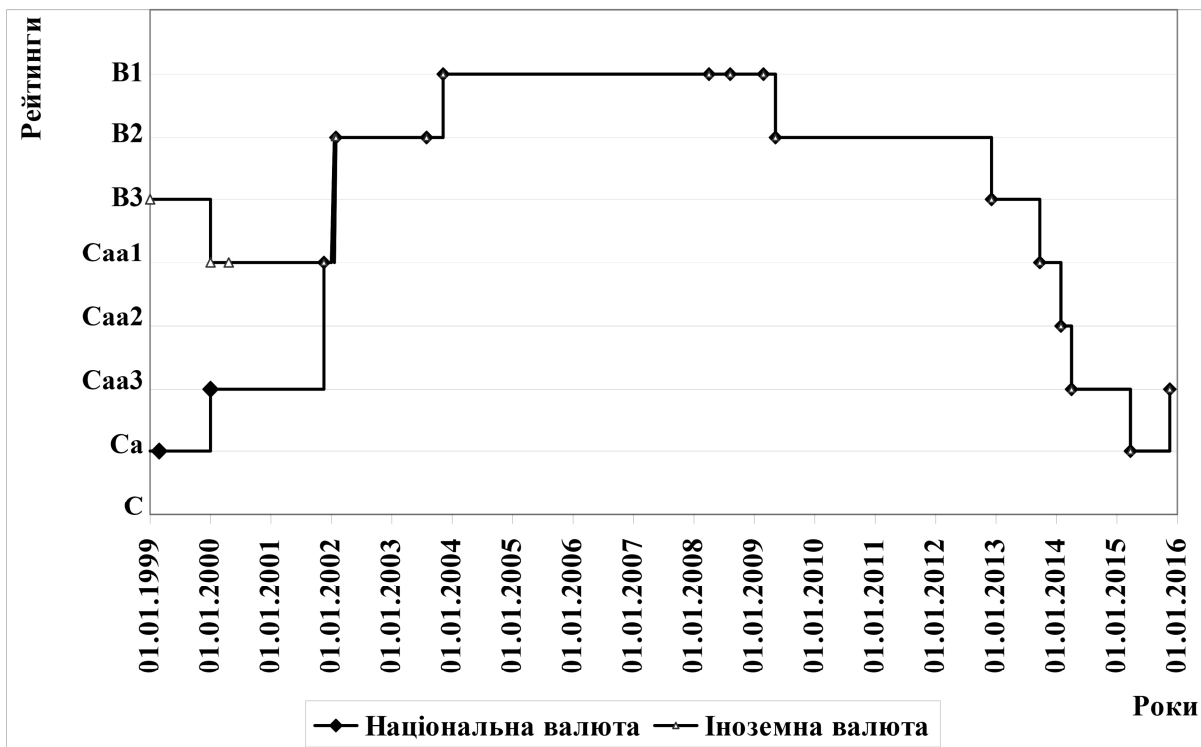

Рис. 3. Динаміка суверенних рейтингів України за оцінками Moody's

Джерело: сформовано автором на основі даних звітів Moody's.

Довготермінові показники рейтингу агенції Moody's поділяються на 21 категорію від «Ааа», коли емітент володіє виключно високими можливостями з виплати відсотків за борговими зобов'язаннями та самих боргів, до «С» – дефолт та банкрутство емітента. З позицій оцінювання

ризиків інвестиційних проектів, рейтинги від «Ааа» до «Ваа3» характеризуються як обмежено ризикові, від «Ва1» до «Ва3» – як спекулятивно обмежено високі, від «Саа1» до «С» – як «сміття» з високими та непомірними ризиками. Наведені на рис. 3 дані в цілому підтверджують динаміку окраїнного рейтингу ОЕСР, відповідають ризиковим профілям експортних кредитних агентств на відповідну дату.

Протягом досліджуваного періоду кредити від ЕКА одержували МНР S.A., Avangardco Investments Public Ltd, Nibulon Agricultural LLC, Mriya Agro Holding PLC, KSG Agricultural and Industrial Holding Ltd, Danosha Ltd, DANAM Farms LTD ПАТ «Агрокомбінат Слобожанський», ПАТ «Переяславський експериментальний комбінат хлібопродуктів», тощо (рис. 4), при цьому найбільша частка коштів (356,8 млн дол. США) була залучена МНР S.A. і Avangardco Investments Public Ltd.

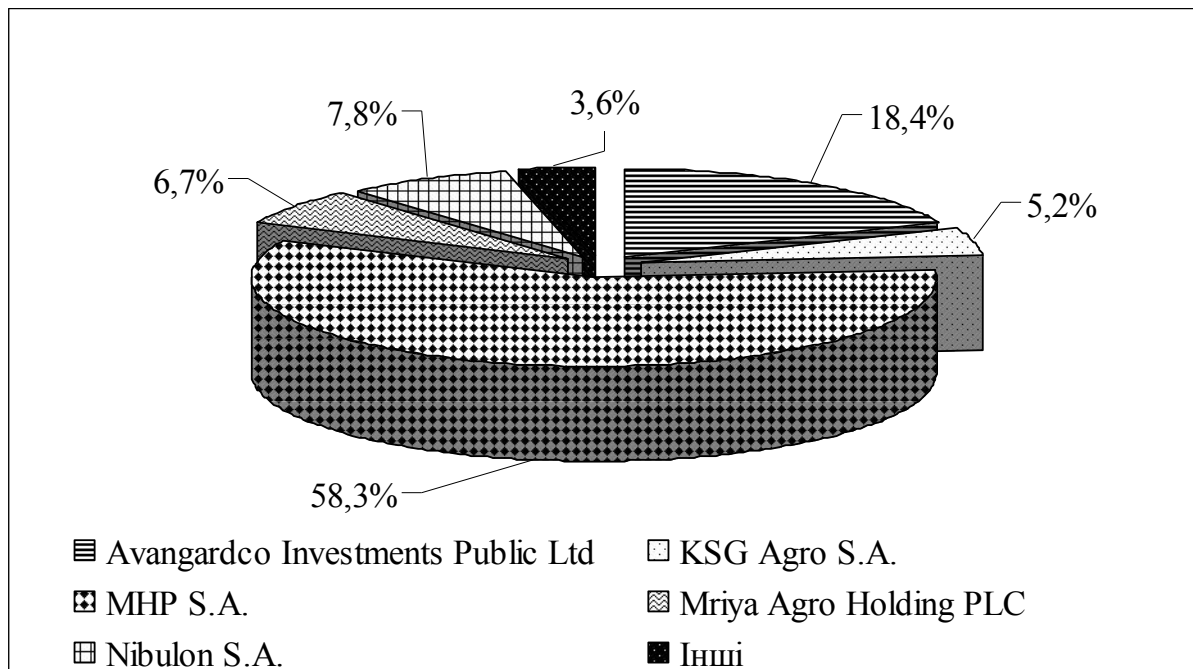

Рис. 4. Суб'єктна структура залучених інвестиційних ресурсів інтегрованими підприємствами аграрного сектора економіки України від експортних кредитних агентств пересічно за 2005-2014 рр., %

Джерело: сформовано автором на основі офіційної звітності ЕКА.

Метою проектного фінансування було придбання обладнання для тваринницьких ферм, придбання бункерів (силосів) для зберігання зерна, придбання племінних свиней, постачання обладнання та сервісних послуг для зернових елеваторів тощо.

Основними банками-кредиторами виступали ABN AMRO Bank N.V., ING Bank International, Credit Suisse AG, Danske Bank, Rabobank Group,

Deutsche Bank AG, Sydbank A/S. Постачальниками та експортерами відповідно були Cimbria Unigrain A/S, Porc-Ex A/S, Salmet International GmbH, VDL Agrotech BV, Van Hoof Bladel B.V., I-ТЕК, Moba B.V. тощо.

Весь портфель залучених інвестиційних ресурсів від ЕКА розподіляється серед п'яти експортних кредитних агентств – Atradius (Нідерланди) – 64,0 %, Eksport Kredit Fonden (ЕКФ, Данія) – 20,4 %, Euler Hermes (Німеччина) – 7,5 %, Compagnie française d'Assurance pour le commerce extérieur (Coface, Франція) – 4,8 % та Swiss Export Risk Insurance (SERV, Швейцарія) – 3,3 % (рис. 5).

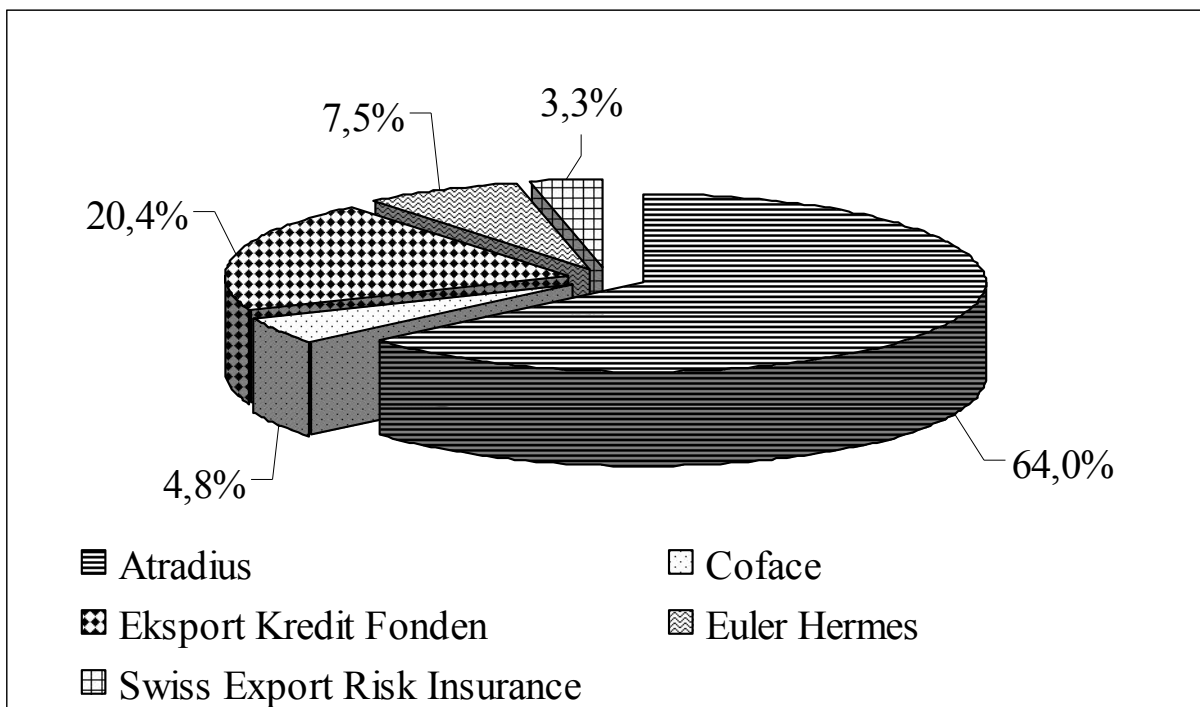

Рис. 5. Об'єктна структура залучених інвестиційних ресурсів інтегрованими підприємствами аграрного сектора економіки України від експортних кредитних агентств пересічно за 2005-2014 рр., %

Джерело: сформовано автором на основі офіційної звітності ЕКА.

Одним з наймасштабніших інвестиційних проектів, які фінансувалися за участі експортних кредитних агентств, стало будівництво-реконструкція птахофабрик «Чорнобаївське» в Херсонській області та «Авіс» в Хмельницькій області, будівництво комбікормового заводу, бойні, яйце-пакувальної системи, біогазової установки компанією Avangardco Investments Public Ltd за участі Euler Hermes у 2012 р.

Механізм одержання експортних кредитів та гарантій від ЕКА істотно ускладнюється зі зростанням групи ризику країни за типологією ОЕСР та залежить від моделі організації експортного кредитного

агентства. За «американською моделлю» ЕКА організовується у формі банку, який поєднує кредитно-гарантійні і страхові функції. Такі експортні кредитні агентства діють у Канаді, США, Мексиці, Туреччині (див. табл. за назвою). Так звана «європейська модель» передбачає розподіл функцій між різними установами зі створенням експортно-імпортного банку (кредитно-гарантійні функції) та агенції страхування експортних контрактів (страхові функції) й розповсюджена на теренах Європи та в Японії. При цьому функції загального управління й координації всього експортного кредитного агентства належать центральному офісу ЕКА чи секретаріату відповідного міністерства або відомства.

На рис. 6 наведений узагальнений механізм реалізації інвестиційних проектів інтегрованих підприємств аграрного сектора економіки шляхом одержання кредитів та гарантій від експортних кредитних агентств, який передбачає низку послідовних етапів та дій.

На першому етапі проектна команда підприємства формує бізнес-план та заявку інвестиційного проекту, оцінює потребу в коштах та обсяги власних джерел фінансування, а акціонери та власники інтегрованого агропромислового формування відповідно до своїх компетенцій приймають рішення про доцільність реалізації такого проекту та доцільність залучення позикових коштів від зовнішніх інвесторів.

На другому етапі компанія-замовник проектного фінансування, яка здебільшого є материнською компанією агрохолдингу і зареєстрована в офшорній зоні, укладає експортні контракти з головним іноземним постачальником матеріалів чи послуг (який може укласти суб-експортні угоди), одержуючи від нього коносамент. Із цими документами, а також із розрахунком очікуваного обсягу фінансової допомоги та оцінкою впливу інвестиційного проекту на навколишнє середовище імпортер звертається до експортного кредитного агентства, яке обов'язково знаходиться в тій же країні, де і головний експортер, та укладає з ним угоду про наміри про кредитування та/або страхування експортного контракту.

На третьому етапі ЕКА звертається до міжнародного інформаційного провайдера (в Україні це IGK Services Ukraine, Global Credit Solutions, Dun&Bradstreet тощо), який здійснює перевірку кредитоспроможності позичальника коштів, особливу увагу звертаючи на встановлені ЕКА нормативні значення щодо долі власного капіталу в його структурі (не менше 30 %), коефіцієнту ліквідності (не нижче 0,8), коефіцієнту поточного обслуговування боргу (хоча б 1,1) та надає неупереджений висновок.

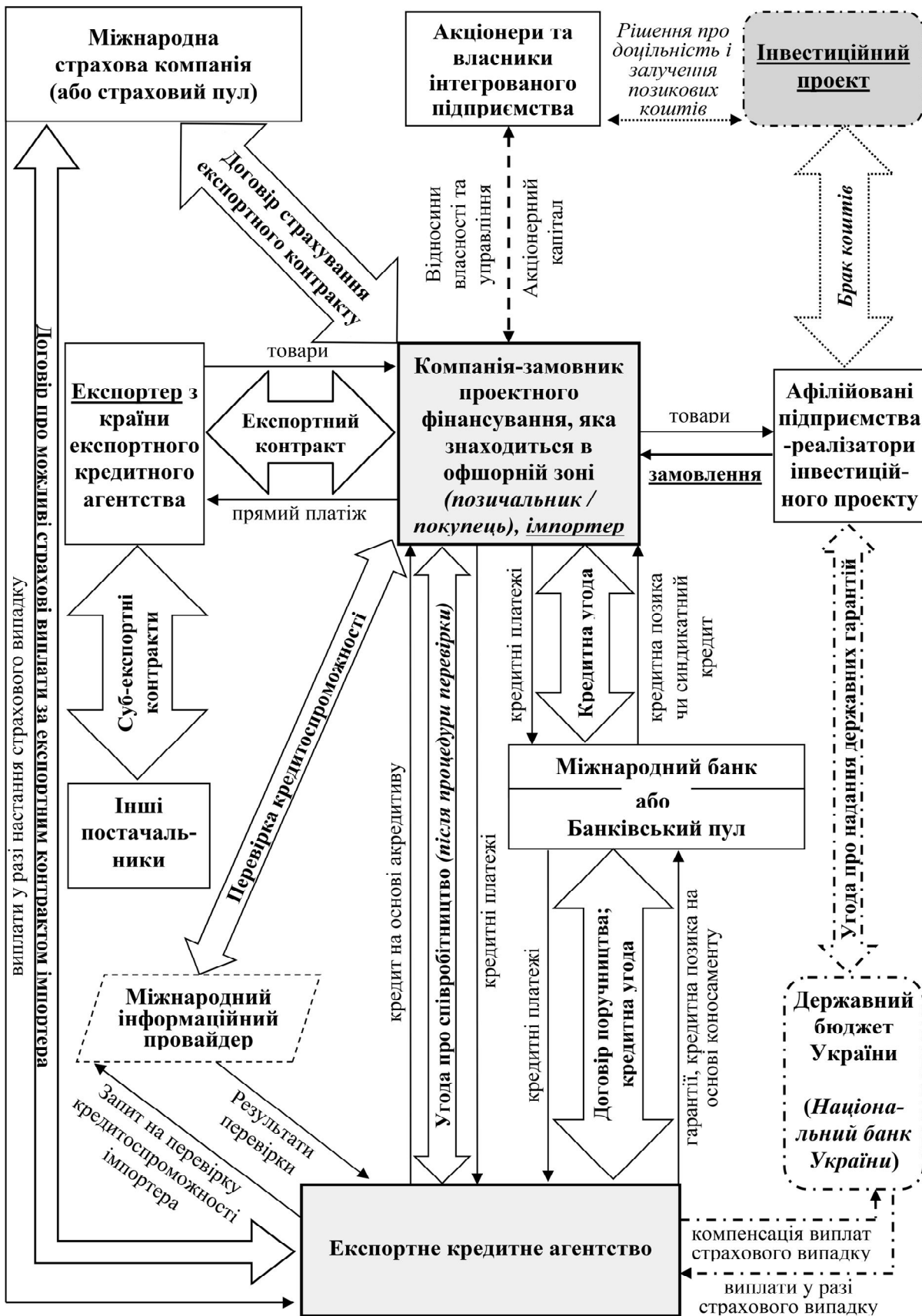

Рис. 6. Механізм реалізації інвестиційних проектів інтегрованих підприємств аграрного сектора економіки шляхом одержання кредитів та гарантій від експортних кредитних агентств

Джерело: розроблено автором на основі узагальнення досвіду провідних ЕКА.

У разі задовільних результатів перевірки інформаційним провайдером позичальника коштів, експортне кредитне агентство приймає рішення про укладання угоди про надання кредитів та/чи або страхових гарантій.

На четвертому етапі відбувається визначення схеми кредитування імпортера експортним кредитним агентством, максимальний обсяг і строки надання й повернення коштів. При цьому, зважаючи на суверенні ризики України, ЕКА вимагають додаткових державних бюджетних гарантій від країни позичальника, або участі українських банків у проектному фінансуванні в співвідношенні 50/50 тощо. Максимальний обсяг фінансування визначається ЕКА відповідно до встановленого ліміту на країну й уже профінансованих проектів (приміром, ліміт для України від бельгійського Delcredere – Ducroire 230 млн Євро; від естонського KredEx – 3 млн Євро на один проект позичальника; датський ЕКФ взагалі не проводить виплат тощо), а строки кредитування становлять 2-10 років. Мінімальний розмір премії за користування кредитом визначається відповідно до методики ОЕСР, затвердженої в додатку VIII «Угоди про офіційно підтримувані експортні кредити» затверджена 15.09.2015 р. (документ TAD/PG(2015)7) [4] і становлять наразі для шестирічного контракту близько 10,5 % на рік + вартість угоди 1 % від суми кредиту. Також при проектному фінансуванні експортні кредитні агентства надають переваги диверсифікації ризиків за схемами участі інвестора (власника) проекту – не менше 25 %, інших інвесторів – не менше 15 % [7, с. 42] тощо. Після визначення схеми та обсягів кредитування, ЕКА або надає акредитивний кредит підприємству, або укладає гарантійну угоду з банком (чи групою банків) для надання простого чи синдикатного банківського кредиту позичальнику. Одночасно відбувається двостороннє страхування експортного контракту зі страховою компанією за участі ЕКА.

П'ятий етап передбачає одержання кредитних коштів імпортером, здійснення ним прямих розрахунків з постачальником та одержання від нього товарів чи послуг, а також подальше погашення кредиту і відсотків.

Незважаючи на численні урядові програми, в Україні до цього часу, не створено дієвого механізму страхування та надання експортних кредитів, у тому числі й підтримки вітчизняних експортерів сільськогосподарської продукції. Так різні аспекти створення в Україні ЕКА передбачаються проектами Законів України «Про державну підтримку страхування та кредитування експорту» (від 28.10.2002 р. та 18.11.2005 р.) [8, 9], «Про експортне страхування та кредитування» (від 11.08.2008 р.) [10], «Про систему державної підтримки експорту товарів (робіт, послуг) українського походження» (від 03.03.2009 р.) [11], «Про державну фінансову підтримку експортної діяльності» (від 31.10.2011 р.)

[12], визначено як одне із завдань «Концепції створення системи державної підтримки експорту України», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України № 586-р від 01.08.2013 р. [13] та «Плану заходів з розвитку та реалізації експортного потенціалу України і розширення зовнішніх ринків збуту товарів вітчизняних товаровиробників на період до 2015 року», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1206 від 16.11.2011 р. [14] тощо.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Проведений аналіз стану та механізмів формування інвестиційного забезпечення інтегрованих агропромислових формувань за участі експортних кредитних агентств свідчить, що ЕКА є дієвим та перспективним джерелом залучення коштів та додаткових гарантій при реалізації інвестиційних проектів. При цьому перевагами співпраці з експортними кредитними агентствами є відносно низька вартість кредитів порівняно з банківськими, одночасне страхування ризиків проекту, спрощення одержання кредиту від групи банків та ін. Недоліками є ускладнена і тривала процедура залучення коштів, обмежені розміри сум та строків кредитування, обов'язок співпраці з експортерами і ЕКА з однієї країни, складність отримання державних гарантій тощо.

Створення в Україні експортного кредитного агентства та особливості його діяльності в аграрному секторі економіки визначають перспективи подальших досліджень і розвідок у цьому напрямі.

Бібліографічний список: 1. Експортне кредитне агентство, як складова державного управління в підвищенні експорту: Інформаційно-аналітичний огляд / Інститут розвитку Економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ireu.org.ua/2014/07/29/eksporno-kreditne-agenstvo-yak-skladova-derzhavnogo-upravlinnya-v-pidvishhenni-eksportu>. 2. Політика сприяння експорту / [Інститут економічних досліджень та політичних консультацій]. – К., 2014. – Вип. 2. – 24 с. 3. The Export Credits Arrangement 1978-2008 / ed. by A. Gurria. – Paris: OECD, 2009. – 16 p. 4. Arrangement on Officially Supported Export Credits: TAD/PG(2015)7 of 15 October 2015. – Paris: OECD, 2015. – 162 p. 5. Угода про субсидії і компенсаційні заходи (укр/рос) від від 15.04.1994 р. № 981_015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/981_015. 6. Гуторов А.О. Генеза розвитку конгломератних інтеграційних процесів в аграрному секторі економіки України / А.О. Гуторов // Формування ринкової економіки [Проблеми управління у великотоварних агропромислових формуваннях]: зб. наук. праць. – 2015. – № 33. – С. 79-86. 7. Лагута С.М. Роль експортних кредитних агентств у фінансуванні інвестиційних проектів агрохолдингів /

- С.М. Лагута // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 3. – С. 39-44.
8. Про державну підтримку страхування та кредитування експорту: Проект Закону України від 28.10.2002 р. № 2349 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=13417.
9. Про державну підтримку страхування та кредитування експорту: Проект Закону України від 12.11.2005 р. № 7353 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=24299.
10. Про експортне страхування та кредитування: Проект Закону України від 11.08.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mdoffice.com.ua/pls/MDOOffice/aSNewsDic.getNews?dat=11082008&num_c=67812.
11. Про систему державної підтримки експорту товарів (робіт, послуг) українського походження: Проект Закону України від 03.03.2009 р. № 4145 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=34627&pf35401=136446>.
12. Про державну фінансову підтримку експортної діяльності: Проект Закону України, від 31.10.2011 р. № 9373 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=41627&pf35401=204857>.
13. Про схвалення Концепції створення системи державної підтримки експорту України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 р. № 586-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-2013-%D1%80>.
14. Про затвердження плану заходів з розвитку та реалізації експортного потенціалу України і розширення зовнішніх ринків збуту товарів вітчизняних товаровиробників на період до 2015 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від від 16.11.2011 р. № 1206-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1206-2011-%D1%80>.

А.А. Гуторов. Экспортные кредитные агентства в системе формирования инвестиционного обеспечения интегрированных агропромышленных формирований.

В статье проведен анализ привлечения иностранных инвестиций интегрированными агропромышленными формированиями от экспортных кредитных агентств в условиях проектного финансирования, определены основные тенденции и факторы влияния. Обобщены механизмы формирования инвестиционного обеспечения интегрированных предприятий аграрного сектора экономики при участии экспортных кредитных агентств, показаны позитивные и негативные аспекты сотрудничества с ними, перспективы создания ЭКА в Украине.

Ключевые слова: экспортные кредитные агентства, инвестиционное

обеспечение, агропромышленные формирования, кредит, интеграция.

A.A. Gutorov. Export credit agencies within the system of agroindustrial enterprises' investment support formation.

The problem of integration relations' development including in agrarian sector of economy, became actual against globalization processes, is scientifically significant proceeding from its priority role in the academic researches.

The subject of research is the activity of export credit agencies in the conditions of the Ukraine's agrarian sector of economy specifics.

A research objective is to analyze the state and mechanisms of agroindustrial enterprises' investment support formation with the assistance of export credit agencies.

Methodological research basis is the dialectic method of knowledge, the system approach to studying economic processes of the integration, economic theory's fundamental positions and the groundwork of scientists. In its process the *methods* as abstract-logic, historical, theoretical generalization, system analysis, synthesis, monographic were applied.

Results of research. The article considers analysis of foreign investments attraction by the integrated agroindustrial formations from export credit agencies for 2005-2014 in the conditions of a project financing. It is shown that the main factor constraining effective cooperation with the international EKA is the high defined by OECD the sovereign risk rating of Ukraine. Dynamics and components of a sovereign rating on the example of concrete export credit agencies' data are analysed. The mechanisms of investment support formation on integrated enterprises of agrarian sector of economy with the export credit agencies assistance are generalized; the algorithm of mobilizing investments from a stage of decision-making by company owners up to export contracts' implementation and credit repayment is shown. Positive and negative aspects of cooperation with export credit agencies, the prospects of EKA creation in Ukraine are defined.

Sphere of results application. The obtained results of research make base for further scientific researches, are applicable in activity of the integrated agroindustrial formations when studying mechanisms of cooperation with export credit agencies; at government institutions when developing concepts for EKAs' creation in Ukraine; in consulting agencies at dynamics assessment of cooperation with EKA; and also in educational process of higher educational institutions of an economic profile.

Keywords: export credit agencies, investment support, agroindustrial formations, credit, integration.

